

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Komite Levekår		
Kommunestyret		

Retningslinjer for overgangen mellom barnehage og barneskole

Rådmannens forslag til vedtak/innstilling:

Retningslinjer for overgangen mellom barnehage og barneskole godkjennes til bruk i alle kommunale og private barnehager og skoler i Stjørdal kommune.

Til formannskap, komiteer, nemnder:

Vedlegg:

Retningslinjer for overgangen mellom barnehage og barneskole
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Kvislabakken skole,
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Lånke skole
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Fosslia skole
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Halsen skole
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Haraldreina skole
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Forradal oppvekstsenter
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Hegra barnehage
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Midtheim barnhage
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Skatval barnehage
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Skatval skole
Retningslinjer for overgangen mellom barneskole og ungdomsskole

Til kommunestyret:

Vedlegg:

Retningslinjer for overgangen mellom barnehage og barneskole
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Kvislabakken skole,
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Lånke skole
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Fosslia skole

Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Halsen skole
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Haraldreina skole
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Forradal oppvekstsenter
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Hegra barnehage
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Midtheim barnhage
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Skatval barnehage
Høringsuttalelse fra samarbeidsutvalget ved Skatval skole
Retningslinjer for overgangen mellom barneskole og ungdomsskole

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Sammendrag:

Saksopplysninger:

Fra planen:

«Sammenhengen barnehage – skole

Barnehagen og skolen er begge institusjoner for omsorg, danning, lek og læring. De er pedagogiske institusjoner med forskjellig mandat, men de skal begge bidra til en god start på livet og livslang læring.

Det er de foresatte som har hovedansvaret for barnas danning, læring og utvikling. De foresatte, barnehagen og skolen har et felles ansvar for at barnet møter skolen med entusiasme og lærelyst.

Grunnleggende kompetanse ervervet i barnehagen vil ha stor betydning for barns trivsel og læringsutbytte i skolen. På den måten inngår barnehagen som en viktig del av utdanningsløpet.

Barn og foresatte skal føle seg trygge på at både barnehage og skole gjør sitt beste for å skape kontinuitet og sammenheng i opplæringsløpet, og at hvert enkelt barn sikres en god overgang fra barnehage til skole. Dette krever tett samarbeid med barna og de foresatte, og mellom ansatte i barnehagen og skolen. Barns medvirkning og deltakelse i dette arbeidet er særlig viktig.

Formål:

Kvalitetssikre rutinene for samarbeid mellom barnehager og skoler i Stjørdal.

En meningsfull sammenheng i opplæringsløpet – det siste året i barnehagen og det første året på skolen.

En trygg skolestart for barn som begynner på 1. trinn i Stjørdal og for deres foresatte.

Tidlig innsats for barn med særskilte behov for tilrettelegging.

Standarden er overordnet og forpliktende for alle kommunale barnehager og skoler i Stjørdal. Det anbefales at også ikke-kommunale barnehager og skoler benytter planen og inngår i de aktuelle nettverkene.

Standarden gjelder for de barna som har siste året i barnehagen og som begynner på skolen i august 2013 – og for senere barnehagekull.

Planens innhold:

Årshjul med rutiner for samarbeid. Rutinene skal sikre en *minstestandard* for samarbeidet og gjelder for det siste året i barnehagen og det første året på skolen. Rutinene kan gjøres mer detaljerte når barnehagen og skolen er enige om dette. Beskrivelse av rutinene i årshjulet og hensikten med dem. Et skjema for informasjonsoverføring om barnet som sikrer dialog mellom barnehage og skole samt medvirkning for barnet og foresatte

Målgruppe

Administrasjonen i kommunene, barnehagene og skolene er målgruppene for planen. Rutinene forplikter ansatte som arbeider med de eldste barna i barnehagen og de yngste elevene i skolen. Det er et lederansvar å sikre gjennomføring av rutinene på en god måte.

Bakgrunn

Mange barnehager har barn som skal til flere skoler, og mange skoler mottar barn fra flere deler av kommunene.

Kommunen har et overordnet ansvar for at barn får en god overgang fra barnehage til skole og legger premisser for samarbeidet mellom institusjonene. En gjennomgang av dagens situasjon viser at det er behov for – og bredt ønske om – en felles, forpliktende plan for samarbeidet.

Planens forankring

Forskrift 01. 03. 2006 nr 266 om rammeplan for barnehagens innhold (rammeplanen) punkt 5.1 - *Grunnskolen*:

”Barnehagen skal i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang til første klasse og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnas hjem. Planer for barns overgang fra barnehage til skole skal være nedfelt barnehagens årsplan.”

Rundskriv om *Lærerplanverket for Kunnskapsløftet* fra Utdanningsdirektoratet:

”Godt og systematisk samarbeid mellom barnehage og barnetrinn, barnetrinn og ungdomstrinn, ungdomstrinnet og videregående opplæring skal bidra til å lette overgangen mellom de ulike trinnene i opplæringsløpet.”

Barnehage/ skoler inngår i nettverk som forplikter til samarbeid:

1. Halsen skole samarbeider med : Sandskogan bhg., Aglo sentrum bhg., Midtheim bhh., Stj.Menighets bhg.,Stj. Kvinne - og familielags bhg
2. Fosslia og Haraldreina skole samarbeider med: Tussilago bhg., Sagatun bhg., Taraxacum bhg., Fosslia bhg., Fosslibekken bhg.,Husbymarka bhg. og Geitspranget naturbhg.
3. Lånke og Elvran skole samarbeider med: Lånke bhg.,Tønsåsen bhg. ,Maurtua bhg.,Elvran bhg. og Bukkspranget gårds- og natur bhg.
4. Hegra, Skjelstadmark, Forradal og Flora skole samarbeider med: Hegra bhg, Skjelstadmark bhg., Flora/ Forradal bhg.
5. Skatval og Kvislabakken skole samarbeider med : Kvislabakken bhg., Skatval bhg.,Medbroen gårdsbhg., Aglo bhg. og Fagerhaug bhg.
6. Halsen skole er mottaksskole. De må samarbeide med alle barnehager som har nyankomne flyktningebarn og barn av flerkulturell bakgrunn for å kartlegge norsk forståelsen og avgjøre om de skal i mottak skole eller nærskolen.

Familiebarnehagene knytter seg til det samarbeidsteamet som er naturlig for de barna som har barnehageplass og som de har i barnehagen til enhver tid.

Planen skal følges slik den står. Dersom det skal være endringer må det ha vært diskutert i gruppa og synliggjort i planen for kommende år.»

NOU 2010- 7: Mangfold og mestring:

14.2.1 Fra barnehage til skole

St. meld. nr 16 (2006-2007) understreker at en god overgang fra hjem og barnehage til 1. klasse kan være bestemmende for skolegangen, for selvbildet og senere kompetanse. Det presiseres at kommunene må planlegge og legge til rette for gode overganger og tverretattlig samarbeid.

I rammeplanen for barnehagen og i læreplanverket for grunnopplæringen heter det at barnehagen, i samarbeid med skolen, skal legge til rette for en god overgang. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem. Barnehagen har ingen plikt til å informere skolen om hvert enkelt barn, men barnehagen og skolen har et felles ansvar for at barn kan møte skolen med nysgjerrighet og tillit til egne forutsetninger. Dersom det gis informasjon om enkeltbarn, skal det innhentes samtykke fra foreldrene. Kommunen har ansvar for at de ulike tjenestene for barnefamilie er godt koordinert, og hver enkelt kommune må finne hensiktsmessige løsninger på hvordan barnehage og skole konkret skal samarbeide. Dette samarbeidet har varierende kvalitet i de ulike kommunene.

En undersøkelse i forbindelse med prosjektet «Tverrfaglig samarbeid rundt skolestart» ved tre skoler i Oslo tyder på høy bevissthet og stor vilje til å samarbeide, men også på at det finnes noe ulike oppfatninger om hva det er relevant å samarbeide om (Løge m. fl. 2003). Undersøkelsen viser at et fungerende samarbeid er avhengig av gode rutiner. Skole, barnehage og foreldre er enige i at det viktigste er at informasjon i de tilfellene hvor barna har spesielle behov, blir formidlet. Skolene ser ut til å vektlegge informasjon om barnets språkutvikling sterkere enn det barnehagene gjør. Det er en forutsetning at barnehage og skole har tydelige forventninger til hverandre og er med på å skape felles plattformer og forståelse for synet på læring og språkutvikling. For å få til god informasjonsflyt er det også viktig at foreldrene har tillit til at barnehage og skole forvalter informasjonen på en god måte for barna.

St. meld. nr. 41 (2008-2009) «Kvalitet i barnehagen» uttrykker at dokumentasjon, informasjonsutveksling og dialog er en forutsetning for å sikre gode overganger fra barnehage til skole. Videre står det i meldingen at dialogen mellom barnehagen og skolen må fokusere på hva barnet kan og mestrer, og på hva det kan trenge særskilt støtte til, men den skal ikke brukes til å kategorisere barna. For å sikre en god og forsvarlig praksis på dette området, ønsker departementet å innføre en sterkere nasjonal styring av hvilken dokumentasjon som blir overført. I meldingen uttales at departementet vil sende på høring et forslag om å overføre skriftlig dokumentasjon fra barnehage til skole om barns interesse, lek, læring og utvikling. Det vises for øvrig til Kunnskapsdepartementets kompetansestrategi i barnehagesektoren 2007-2010 og veilederen «Fra eldst til yngst» (Kunnskapsdepartementet 2007b; 2008a).

Veilederen «Fra eldst til yngst» har som formål å styrke sammenhengen mellom barnehage og skole og skape en god overgang for barn når de begynner på skolen (Kunnskapsdepartementet 2008a). Veilederen understreker betydningen av å tilrettelegge spesielt for minoritetsspråklige som trenger ekstra språklig støtte, av å avklare forventninger rundt religiøse og kulturelle særpreg, og av å ta hensyn til at foreldre har ulike forutsetninger for å forholde seg til skriftlig informasjon på norsk.

Tiltak 2 i Strategiplanen for likeverdig opplæring, Språkløftet og utviklingsprosjektet, hadde som et viktig mål å bidra til en god overgang mellom barnehage og skole for minoritetsspråklige barn (Kunnskapsdepartementet 2007a).

Stig Broström (2002; 2005) har vist til at jo større sammenheng det er mellom nivåene, jo lettere er det for eleven å finne seg til rette på neste nivå. Utvalget finner særlig tre elementer sentrale når det gjelder å skape gode sammenhenger i overgangen:

- *Barn må sikres et godt pedagogisk tilbud i barnehagen, hvor barnehagen skal kunne dokumentere hvilke opplevelser og erfaringer det er barnet har fra barnehagen*
- *Prosedyrer for selve overføringen må sikres. Modellene må være forankret hos ledelse og fagpersonale både i skole og barnehage, og de må forplikte både skoler og barnehager. Modellene bør videre forankres i kommuneleddet for å sikre en god dialog mellom styrere og skoleledere.*
- *Det må etableres gode samarbeidsrutiner det siste året barna går i barnehage, blant annet gjennom innskriving på skolene som involverer barn, foreldre, lærere og førskolelærere, oppfølging av de som ikke møter, god informasjon om ulike tilbud på skole og aktivitetsskole/skolefritidsordning. Involvering av barnets foreldre i prosessen, må vektlegges.*

Vurdering:

Rutinene for de forskjellige barnehagene og skolene er gjennomprøvd i noen år. Det har spesielt vært i utprøvd i forhold til barn med behov for spesiell tilrettelegging. I den forbindelse har det vært gode samarbeidsrutiner mellom barnehagen, PPT, barneskolen og foreldre. I tillegg til generelle rutiner ligger et forslag til innhold i møter med barnehage og skole, og informasjon om det enkelte barn som skal overleveres til barneskolen. Ønske om å skape trygghet for barn og foreldre i sammenhengen/overgangen fra barnehage til barneskole har vært utgangspunktet for forslaget.

Det har ikke vært utarbeidet noen felles mal for overlevering av informasjon til skolen fra barnehagen tidligere. Det har vært opp til den enkelte barnehage å utarbeide mal i den forbindelse. Det har vært tilfeldig hvilken informasjon som ble gitt, og hvilke spørsmål som ble stilt i forkant av skolestart. Det er nå et ønske om å skape en likhet for alle barnehager og skoler.

Dokumentet tar i hovedsak for seg overgangen mellom barnehage og barneskole. Det er viktig at også de private barnehagene blir forpliktet gjennom sine nettverk til å arbeide ut fra planen slik at vi får en mest mulig lik overgang for alle elever som skal begynne i grunnskolen i Stjørdal. Nettverkene i barnehage og skole som blir beskrevet i dokumentet har fungert i flere år, og har gjort erfaringer med rutinebeskrivelsen som er gitt.

Informasjon fra foreldre.

Om foresatte ønsker at skolen skal ha informasjon om sitt barn er frivillig. Dersom noe skal overleveres må det være underskrift av foresatt. De foresatte har rett på å vite hvilken informasjon som blir gitt til skolen fra barnehagen. Det er viktig at alle bruker samme dokument for informasjon slik at det blir lett å kjenne igjen for barnehagen som skal fylle ut, læreren som skal lese dokumentet og for foreldrene som skal svare ut fra de spørsmålene.

Det er et ønske at skolen får vite noe om elevene før de starter. Både for å kunne gi hver enkelt tilpasset opplæring, og for å gi den enkelte familie en mulighet til å gi viktig informasjon til skolen. Det er ikke minst viktig for barn av foreldre fra andre kulturer at de får gitt informasjon om sitt morsmål og sin kultur.

Informasjon fra barnet

Det er også av betydning at barnet selv får si noe om hva han/hun forventer av skolen og hva de synes er av betydning at skolen vet om dem. Medvirkning er viktig i opplæringa til demokrati.

Minoritetsspråklige barn

I dette dokumentet legges det opp til at alle som har et annet morsmål enn norsk skal ta en kartleggingsprøve før skolestart slik at skolen kan legge opp til en norskundervisning tilpasset eleven. Det vil lette arbeidet med å bestemme hvem som skal i mottaksskole eller hvem som kan starte i sin nærskole.

Det forslag å bruke tolk i foreldremøter både i barnehage og skole for å skape et godt klima for foresatte som ikke fullt ut forstår det norske språk.

Det foreslås et eget foreldremøte for foresatte både i barnehage og skole med annen bakgrunn enn norsk for å skape forståelse for den norske skolehverdagen, og for å øke forståelsen av hvor viktige de som foresatte er i barnas hverdag både i barnehage og skole.

<http://www.hioa.no/Om-HiOA/NAFO/Barnehage/Samarbeid-med-foreldre>

<http://www.hioa.no/Om-HiOA/NAFO/Grunnskole/Skole-hjem>